

Недостатня зацікавленість вітчизняних суб'єктів господарювання в інноваціях, зумовлена браком структурних перетворень в економіці, негативно позначається не тільки на професійній освіті, а й на розвитку наукової сфери. Визначальними рисами наукової сфери України на сучасному етапі є, з одного боку, наявність потужного наукового комплексу, здатного продукувати результати високого світового рівня, а з іншого – відсутність адекватного попиту на існуючі й потенційні результати досліджень і розробки українських науковців з боку національної економіки. Розвиток наукової сфери в широкому розумінні (включно з інноваційними, освітніми, соціокультурними компонентами) передбачає необхідність вироблення дієвих засобів і механізмів подолання цієї суперечності. Зазначена проблема, незважаючи на діяльність наукових організацій, спрямовану на збереження наукового потенціалу, вже призвела протягом останнього десятиліття до появи ознак його стагнації, а часом і руйнування. Так, упродовж 2000–2011 рр. кількість спеціалістів, які виконували наукові та науково-технічні роботи, скоротилася з понад 120 тис. до 85 тис. осіб, а кількість наукових організацій – з 1490 до 1255 (при цьому найбільше скорочення відбулося у секторі технічних наук, близько 350 організацій)¹. Також протягом останніх років спостерігається тенденція до недофінансування наукової сфери, зокрема наукових установ Національної академії наук України². Проблему необхідно вирішувати як за рахунок мобілізації бюджетних резервів, так і можливостей самих наукових установ.

Безперечно, ключова мета полягає у збереженні і подальшому розвитку наявного наукового потенціалу, модернізації його науково-технологічної і науково-освітньої підсистем. Разом з тим вирішення питань адекватного розвитку вітчизняної науки, враховуючи обсяги системи та її значення для суспільства, потребує масштабних перетворень, що виходять за межі самої наукової сфери. Передусім ідеться про необхідність здійснення структурних реформ національної економіки, розвитку сучасних наукомістких виробництв, конкурентного середовища, заохочення підприємницької активності громадян (у першу чергу – середнього та малого бізнесу виробничого сектору), що в результаті приведе до необхідних модернізаційних змін у структурі економіки в цілому. Здійснення таких масштабних позитивних змін потребує значного часу і зусиль, проте якраз у

¹ Україна у цифрах у 2011 році / Державна служба статистики України, 2012. – С. 161.

² Науке занизили цену. – Режим доступу: <http://www.kommersant.ua/doc/2083705>; Працівники Академії наук сьогодні пікетують Кабмін. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/539622-pratsivniki-akademiji-nauksogodni-piketuyut-kabmin.html>.

цьому плані продумана і цілеспрямована модернізація наукової сфери здатна виступити потужним чинником перетворень в економіці в цілому, рушієм переходу до прогресивних технологічних укладів, розвитку нових наукомістких виробництв, підготовки сучасних високоосвічених фахівців (*Освіта і наука в інноваційному розвитку сучасної Європи. Аналітична доповідь / Здіорук С. І., Карпенко М. М., Богачевська І. В. [та ін.]. – К.: НІСД, 2013. – С. 5–6).*